UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

2 Obstat conjugio sacro complenda libido.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62915

Visual Library

lorum dixerit *a* [& vidit Deus, quia bonum eſt;] in ſecundo die hoc omninò ſubtraxit: nobis intelligentiam derelinquens, non eſſe bonum duplicem numerum, quia ab unione dividat, & præfiguret fœdera nuptiarum. Vnde *b* & in arca Noë omnia animalia quæcunque bina ingrediuntur, immunda ſunt, impar numerus eſt mundus. Quanquam in duplici numero oſtendatur & aliud ſacramentum, quòd ne in beſtiis quidem, & immundis avibus digamia comprobata ſit: bina enim ingrediuntur immunda, & ſeptena, quæ munda ſunt: ut haberet Noë poſt diluvium, quod impari numero ſtatim Deo poſſet offerre.

1 ¶ Ambroſius] *Sic etiam in manuſcriptis. Sed apud ipſum non eſt inventum. Habetur apud B. Hieronymum l.1. contra Iovinianum.*

Verùm hoc ad exhortationem, non ad neceſſitatem obſervandæ virginitatis refertur. Unde Ambroſius *ait in libro exhortationis ad Virgines.*

C. XIII. ¶ *Virginitas ex conſilio ſuadetur, non ex imperio præcipitur.*

INtegritas *c* corporis expetenda à vobis eſt, quam ego pro conſilio ſuadeo, non pro imperio præcipio. Sola eſt enim virginitas, quæ ſuaderi poteſt, imperari non poteſt: res magis voti, quàm præcepti.

4 pars. *Cum ergo in meretrice, ut diximus, nulla ſpes fidei, nulla ſit certitudo pudicitiæ, patet, quòd non eſt in conjugium ducenda. Sed objicitur: Raab* d *Hierichuntina, quamvis eſſet meretrix, tamen Principi de tribu Iuda eſt copulata conjugio, de qua Chriſtus poſtea naſci dignatus eſt. Oſee* e *quoq; duodecim Prophetarum primus, ex præcepto Domini, coro ordei meretricem emit, quam ſibi in conjugio ſociavit. Sed aliud eſt, meretricem ducere, vel adulteram retinere, quam tua conſuetudine, caſtitate, & pudicitia exornes: atq; aliud, aliquam earum habere, quam nullo pacto à luxu carnis ſuæ revocare valeas. Hoc enim penitus prohibetur: illud laudabiliter factum legitur.* f

C. XIV. ¶ *Non eſt peccatum, meretricem ducere uxorem.*

Unde Hieronymus *ſuper Oſee lib.1. ad cap.1.*

NOn *g* eſt culpandus Oſee Propheta (interim ut ſequatur hiſtoriam;) ſi meretricem, quam duxit, ad pudicitiam converterit: ſed potius laudandus, quòd ex mala bonam fecerit. Non enim qui bonus permanet, ipſe polluitur, ſi ſocietur malo: ſed qui malus eſt, in bonum vertitur, ſi boni exempla ſectetur. Ex quo intelligimus, non Prophetam perdidiſſe pudicitiam fornicariæ copulatum, ſed fornicariam aſſumpſiſſe pudicitiam quam antea non habebat.

QVÆSTIO II.

1 ps QVod autem non ſit uxor, quæ ſola cauſa incontinentiæ ducitur, hinc videtur probari poſſe, quia conjugium propagationis, non explendæ libidinis cauſa à Deo inſtitutum eſt. Hæc namq; fuit benedictio conjugii: Creſcite & multiplicamini.*

C. I. ¶ *Partus fœminarum eſt eis ſola cauſa nubendi.*

Unde Ambroſius *ſuper Lucam, lib.1. ad c.1.*

PVdor eſt *h* fœminis nuptiarum præmia non habere, quibus hæc ſola cauſa eſt nubendi. *Idem lib.2. in princ.* ¶ Dum *i* conjugii præmium, & gratia nuptiarum, partus ſit fœminarum, non mediocris quoque cauſa eſt, ut virginitas Mariæ falleret Principem mundi.

Qui ergo non cauſa procreandæ ſobolis, ſed explendæ libidinis ſibi invicem copulantur, non tam conjuges, quàm fornicarii videntur.

a *Eccleſ.39.* b *Geneſ.7.* c *Ivo p.7.c.120.* d *Ioſue 2. & 6.* e *Oſea 1. & 3.* f *al. intelligitur.* g *Ivo p.8. cap.38. Pann.l.6.c.37.* h *Ivo par.8. c.75. & 76. Pannor. l.6. c.42. & 25.* i *al. Cum.*

C. II. ¶ *Non conjuges, ſed adulteri vocantur, qui non ſecundùm præceptum Chriſti conjunguntur.*

Hinc etiam Hieronymus *ad c.5. epiſtolæ ad Epheſios.*

SIcut non *a* omnis congregatio hæreticorum, Chriſti eccleſia dici poteſt, nec caput eorum Chriſtus, ſic non omne matrimonium, *b* quo non viro ſuo ſecundùm præcepta Chriſti uxor jungitur, ritè conjugium appellari poteſt, ſed magis adulterium.

2 pars. *His ita reſpondetur. Prima inſtitutio conjugii in paradiſo facta eſt, ut eſſet immaculatus torus, & honorabiles nuptiæ, ex quibus ſine ardore conciperent, ſine dolore parerent. Secunda propter illicitum motum eliminandum* c *extra paradiſum facta eſt, ut infirmitas prona in ruinam turpitudinis, honeſtate exciperetur conjugii. Unde Apoſtolus* d *ſcribens ad Corinthios, ait: [Propter fornicationem unuſquiſq; ſuam uxorem, & unaquæq; virum ſuum habeat.] Ex hac itaq; cauſa fit, ut conjugati ſe ſibi invicem debeant, nec ſe ſibi negare poſſint. Unde* e *Apoſtolus: [Nolite fraudare invicem, niſi fortè ex conſenſu, & ad tempus, ut expeditius vacetis orationi, & iterum revertimini in idipſum, ne fortè tentet vos Satanas. Hoc autem dico propter incontinentiam veſtram.] Qui ergo propter incontinentiam in naturalem redire uſum monentur, patet, quòd non propter filiorum procreationem tantùm miſceri jubentur. Non tamen ideò nuptiæ malæ judicantur. Quod enim præter intentionem generandi fit, non eſt nuptiarum malum, ſed eſt veniale propter nuptiarum bonum, quod eſt tripertitum; fides videlicet, proles, & ſacramentum.*

C. III. ¶ *Immoderatus uſus conjugatorum non eſt nuptiarum malum, ſed eſt veniale propter nuptiarum bonum.*

Unde Auguſtinus *de bono conjugali, c.6.*

QVidquid *f* inter ſe conjugati immodeſtum, inverecundum, ſordidúmve gerunt, vitium eſt hominum, non culpa nuptiarum. Iam in ipſa quoque immoderatione exactione debiti carnalis, quam eis non ſecundùm imperium præcipit, ſed ſecundùm veniam concedit Apoſtolus, *g* ut etiam præter cauſam procreandi ſibi miſceantur, etſi pravi mores ad talem concubitum impellunt, nuptiæ tamen ab adulterio, ſeu fornicatione defendunt. Neque enim illud propter nuptias admittitur, ſed propter nuptias ignoſcitur. Debent *h* ergo ſibi conjugati, non ſolùm ipſius ſexus ſui commiſcendi fidem, liberorum procreandorum cauſa (quæ prima eſt humani generis in iſta mortalitate ſocietas) verumetiam infirmitatis invicem excipiendæ, ad illicitos concubitus evitandos, mutuam quodammodo ſervitutem: ut, etſi alteri eorum perpetua continentia placeat, niſi ex alterius conſenſu non poſſit.

3 pars. *Non autem datur præſentia Sancti Spiritus tempore quo conjugales actus geruntur.*

C. IV. ¶ *Non datur præſentia Sancti Spiritus tempore quo conjugales actus geruntur.*

Unde Hieronymus *ſuper Matthæum.*

COnnubia *i* legitima carent quidem peccato, non tamen tempore illo, quo conjugales actus geruntur, præſentia Sancti Spiritus dabitur: etiamſi Propheta eſſe videatur, qui officio generationis obſequitur. Sed & alia plura ſunt, in quibus ſufficit ſola vis humana, & neque res indiget, neque decet adeſſe præſentiam Sancti Spiritus.

a *Ivo p.8.cap.277.* b *al. quod non viro ſuo ſecundùm præcepta Chriſti conjungitur.] orig.* c *Geneſ.2. Hebr.3.* d *1. Cor.7.* e *Ibidem.* f *Ivo p.8.c.234.* g *1. Cor.7.* h *Pann. l.6.c.26.* i *Sent.4.diſt.32.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

¶ Caput hoc habetur apud Origenem homilia 6. in Numeros: & ex ipſo citatur in gloſſa ordinaria Num. 11.

Sicut ergo talis concubitus non eſt fornicarius, ſed propter bonum conjugii licitus; ſic etiam conjunctio illa, de qua quæritur, non eſt fornicaria, ſed propter bonum conjugii licita.

C. V.

Item ſicut Auguſtinus *ait in libro de bono conjugali, c. 14.*

COncubinæ *a* ad tempus adhibitæ, nec etiam ſi cauſa filiorum concumbant, juſtum faciunt concubinatum ſuum.

Hic econtrariò datur intelligi de iis, qui conjugali affectu ſibi copulantur, quòd etiamſi non cauſa procreandorum filiorum, ſed explendæ libidinis conveniunt, non ideò fornicarii, ſed conjuges appellantur.

C. VI. *¶ Conjuges ſunt, qui cauſa ſolius incontinentiæ ſibimet invicem copulantur.*

Probatur hoc idem auctoritate Auguſtini *in libro de bono conjugali, c. 5.*

SOlet *b* quæri, cùm maſculus & fœmina, nec ille maritus, nec illa uxor alterius, ſibimet non filiorum procreandorum, ſed pro *c* incontinentia, ſolius concubitus cauſa copulantur, ea fide media, ut nec ille cum altera, nec illa cum altero id faciat, utrum nuptiæ ſint vocandæ. Et poteſt quidem fortaſſe non abſurdè hoc appellari connubium, ſi uſque ad mortem alicujus eorum id inter eos placuerit, & prolis generationem, quamvis non ea cauſa conjuncti ſint, non tamen vitaverint, ut vel nolint ſibi naſci filios, vel etiam opere aliquo malo agant, ne naſcantur. Cæterùm, ſi vel utrunque, vel unum horum deſit, non invenio, quemadmodum has nuptias appellare poſſimus. Etenim *d* ſi aliquam ſibi vir ad tempus adhibuerit, donec aliam dignam vel honoribus, vel facultatibus ſuis inveniat, quam comparem ducat, animo ipſo adulter eſt: nec cum illa, quam cupit invenire, ſed cum iſta, cum qua ſic cubat, ut cum ea non habeat maritale conſortium.

C. VII. *¶ Fornicarii ſunt, non conjuges, qui ſterilitatis venena procurant.*

Idem *de nuptiis & concupiſcentia, lib. 1. c. 15.*

ALiquando *e* eò uſque pervenit hæc libidinoſa crudelitas, vel libido crudelis, ut etiam ſterilitatis venena procuret: &, ſi nihil valuerit, conceptos fœtus aliquo *f* modo intra viſcera extinguat, ac fundat, volendo ſuam prolem prius interire, quàm vivere: aut, ſi in utero jam vivebat, occidi antequam naſcatur. Prorſus, ſi ambo tales ſunt, conjuges non ſunt: & ſi ab initio tales fuerunt, non ſibi per connubium, ſed per ſtuprum potius convenerunt. Si autem non ambo ſunt tales, audeo dicere, aut illa eſt quodammodo meretrix mariti, aut ille adulter uxoris.

5 pars. *De his, qui abortum procurant, quæritur, an judicentur homicidæ, vel non.*

C. VIII. *¶ Non eſt homicida qui abortum procurat, antequam anima corpori ſit infuſa.*

Auguſtinus *in libro quæſtionum Exodi, quæſt. 80. ait.*

QVòd verò *g* non formatum puerperium 1 noluit ad homicidium pertinere, profectò nec hominem deputavit, quod tale in utero geritur. Hic de anima quæſtio ſolet agitari, utrum, quod formatum non eſt, nec animatum quidem poſſit intelligi: & ideò non ſit homicidium; quia nec animatum dici poteſt, ſi adhuc animam non habebat. *Item.* ¶ Si ergo illud informe puerperium jam quidem fuerit, ſed adhuc quodammodo informiter animatum (quoniam magna de anima quæſtio non eſt præcipitanda indiſcuſſæ temeritate ſententiæ,) ideò noluit ad homicidium pertinere, quia nondum dici poteſt anima viva in eo corpore, quod ſenſu caret.

1 ¶ Puerperium] *In vulgatis ſequebatur,* Moyſes, vel lex, *quæ abſunt à pleriſq; vetuſtis & originali. Alia etiam nonnulla ex iiſdem ſunt emendata.*

C. IX. *¶ De eodem.*

Idem *in libro quæſtionum veteris & novi teſtamenti, c. 23.*

MOyſes *a* tradidit. [Si quis percuſſerit mulierem in utero habentem, & abortiverit, ſi formatum fuerit, det animam pro anima; ſi autem informatum fuerit, mulctetur pecunia;] ut probaret non eſſe animam ante formatum. Itaque ſi jam formato corpori datur, non in conceptu corporis naſcitur cum ſemine derivata. Nam ſi cum ſemine & anima exiſtit ex *b* anima, multæ animæ quotidie pereunt, cùm ſemen fluxu quodam non proficit nativitati: ſed ſi propius *c* reſpiciamus, videbimus quid ſequi debeamus. Contemplemur facturam Adæ. In Adam enim exemplum datum eſt, ut ex eo intelligatur, quia jam formatum corpus accipit animam. Nam potuerat animam limo terræ admiſcere, & ſic formare corpus. Sed ratione infirmabatur *d*: quia primùm oportebat domum compaginari, & ſic habitatorem induci. Anima certè, quia ſpiritus eſt, in ſicco habitare non poteſt, ideò in ſanguine fertur habitare. Cùm *e* ergo corporis lineamenta compacta non fuerint, ubi erit anima?

C. X. *¶ De eodem.*

Item Hieronymus *ad Algaſiam, quæſt. 4.*

SIcuti *f* ſemina paulatim formantur in uteris, & tamdiu non reputatur homo *g*, donec elementa confecta *h* ſuas imagines, membraque ſuſcipiant; ita ſenſus ratione conceptus, niſi in opera proruperit, adhuc in ventre retinetur, & citò perit ab 1 hoſte.

1 ¶ Ab hoſte] *Originale & Ivo,* & citò abortio perit, *quo abortii vocabulo & alibi, & in eadem quæſtione uſus eſt B. Hieronymus,* adverſarii adventus, inquit, ea, quæ concepta ſunt, facit perire abortio, *ſed ob gloſſam non eſt mutatum.*

6 pars. *Cùm ergo, qui aliquam ſibi ad tempus adhibet, cum ea adulter eſſe dicitur, nec ab ea diſcedens, nec filiam ſuam illi Papa tradens peccat.*

C. XI. *¶ Profectus eſt honeſtatis fornicariam abjicere, & uxorem legitimam accipere.*

Unde Leo Papa *ad Ruſticum Narbonenſem Epiſcopum epiſt. 90. al. 92. c. 5. & 6.*

ANcillam *i* à toro abjicere, & uxorem certæ ingenuitatis accipere, non duplicatio conjugii, ſed profectus eſt honeſtatis. Culpanda eſt ſanè talium negligentia, ſed non penitus deſperanda, ut crebris cohortationibus incitati, quod neceſſariò expetierunt, fideliter exequantur. Nemo enim deſperandus eſt, dum in hoc corpore conſtituitur, quia nonnunquam, quod diffidentia ætatis differtur, conſilio maturiore perficitur.

C. XII. *¶ Legitimo matrimonio copulatur, quæ concubinam habente traditur.*

Idem *ibidem, c. 4.*

NOn omnis *k* mulier juncta viro, uxor eſt viri: quia nec omnis filius eſt hæres patris. Nuptiarum ...

a *Poly. l. 6. tit. 4. Ivo p. 8. c. 10. Pann. l. 6. c. 45.* b *Poly. ibid. Ivo p. 8. c. 65. Pann. l. 6. c. 27.* c *al. propter incontinentiam.] orig.* d *Pann. l. 6. cap. 44.* e *Sent. 4. diſt. 32. Ivo p. 10. c. 55.* f *aliquando.] orig.* g *Sent. ibid. Ivo p. 10. cap. 56. Pannorm. l. 8. c. 12. Ibid.*

a *Ivo p. 10. c. 57. Pann. l. 8. c. 13. Sent. ibid.* b *al. de.* c *al. ...* *abeſt ab ... priora.* d *informabatur.] vera lectio.* e *abeſt ab ...* f *Sent. ibid. Ivo p. 10. c. 58. Pann. l. 8. c. 14.* g *al. homicidium.* h *al. confuſa.] orig.* i *De pœnit. diſt. 7. nemo. In Triburienſi concil. c. 38. & 39.* k *Poly. l. 6. tit. 4. Burc. l. 9. c. 1. Ivo part. 8. c. ... Pann. l. 6. c. 35.*

tem fœdera inter ingenuos ſunt legitima, & inter coæquales *a*, multò prius, hoc ipſum Domino conſtituente, quàm initium Romani juris exiſteret. Itaque aliud eſt uxor, aliud concubina; ſicut aliud ancilla, aliud libera. ¶ Propter quod etiam Apoſtolus *b* ad manifeſtandam harum perſonarum diſcretionem teſtimonium ponit ex Geneſi, *c* ubi dicitur Abrahæ: [Ejice ancillam & filium ejus; non enim erit hæres filius ancillæ cum filio meo Iſaac.] *& infrà.* ¶ Igitur cujuslibet 1 loci clericus, ſi filiam ſuam viro habenti concubinam in matrimonium dederit, non ita accipiendum eſt, quaſi conjugato eam dederit, niſi forte illa mulier & ingenua facta, & dotata legitimè, & publicis nuptiis honeſtata videatur. ¶ Paterno arbitrio viris junctæ carent culpa, ſi mulieres, quæ à viris habebantur, in matrimonio non fuerunt; quia aliud eſt uxor *d*, aliud concubina.

1 ¶ Cujuslibet loci clericus] *Sic quidem in epiſtolarum editionibus: ſed in codice canonum, cap. 18. & apud indicatos collectores legitur,* cujuslibet loci laicus. *In concilio verò Triburienſi, ubi hoc refertur,* ſi quis filiam ſuam, &c.

7 ps. *Cum ergo dicitur [paterno arbitrio junctæ viris.] datur intelligi, quòd paternus conſenſus deſideratur in nuptiis, nec ſine eo legitimæ nuptiæ habeantur, juxta illud Evariſti* e *Papæ [Aliter non ſit legitimum conjugium, niſi à parentibus tradatur.* 1]

1 ¶ Tradatur] *Poſt hoc verbum in duobus vetuſtis codicibus citantur ex codice Iuſtiniani lib. 5. tit. de nuptiis, le. 12. ne filium. & l. 20. in conjunctione. ex digeſtis, tit. de ritu nupt. l. 2. nuptias conſiſtere. & ex Inſtit. de nuptiis, principium, uſq; ad ver. præcedere debeat.*

C. XIII.

Item Ambroſius *in lib. de Patriarchis, [id eſt, lib. 1. de Abraham, cap. ultim.]*

HOnorantur parentes Rebeccæ muneribus, conſulitur puella non de ſponſalibus (illa enim judicium expectat *f* parentum: non eſt enim virginalis pudoris eligere maritum) ſed jam deſponſata viro de profectionis conſulitur die, nec immeritò dilationem non attulit. Iure enim properare debuit ad maritum. Vide illud *g* Euripidæum, quod mirantur plerique, unde translatum ſit, manifeſtum eſt. Ait enim in perſona mulieris, quæ tamen mariti volebat relinquere, & ad alias petebatur nuptias, Νυμφευμάτων μὲν τῶν ἐμῶν πατὴρ ἐμὸν μέριμναν, ἕξει, κ' οὐκ ἐμὸν κρίνειν τάδε. hoc eſt: [ſponſaliorum meorum pater meus curam ſubibit. Hoc enim non eſt meum.] Ergo, quod ipſi Philoſophi mirati ſunt, ſervate virgines. Mulier etiam, ſi qua amiſſo citò marito adoleſcentula laqueum infirmitatis ſuæ timet incidere, ſi vult, nubat, tantùm in Domino: ut electionem mariti parentibus deferat, ne appetentiæ procacioris exiſtimetur auctor, ſi ipſa de nuptiis ſuis electionem ſibi vindicet. Expetita enim magis debet videri à viro, quam virum ipſa expetiiſſe. Verecundiam præmittat, antequam nubat, quò ipſum conjugium plus commendet verecundia.

C. XIV.

Item *in libro Numerorum, cap. 30.*

MVlier, ſi quidpiam voverit, & ſe conſtrinxerit juramento, quæ eſt in domo patris ſui, & in ætate adhuc puellari, ſi cognoverit pater votum, quod pollicita eſt, & juramentum, quo obligavit animam ſuam, & tacuerit, non 1 rea erit, ſed quidquid pollicita eſt, & juravit, opere complebit. Sin autem ſtatim ut audierit, contradixerit pater, & vota, & juramenta ejus irrita erunt, nec obnoxia tenebitur ſponſioni, eò quòd contradixerit pater.

1 ¶ Non rea erit] *In originali legitur,* voti ea erit: quidquid pollicita, &c. *ſed ob gloſſam non eſt emendatum.*

C. XV.

Auguſtinus q. 57. ſuper a *Numeros.*

MEritò hîc quæritur etiam de voto virginitatis. Mulieres enim etiam virgines in ſcriptura ſolent appellari: & videtur etiam Apoſtolus *b* de patre loqui, cùm dicit [ſervet virginem ſuam] & [det nuptui *c* virginem ſuam.]

¶ *Antea legebatur: Item* Auguſtinus. *Sublata eſt dictio,* Item, *quæ abeſt à pleriſq; vetuſtis. Nam verba B. Auguſtini, ſeu gloſſæ ordinariæ, quæ hîc referuntur, ſunt explanatio loci Numerorum antea citati. In iiſdem autem vetuſtis omnia hæc capita, quibus non eſt appoſita rubrica, uno capite comprehenduntur.*

C. XVI. ¶ *Viduæ & virgines propria voluntate ſibi maritos eligant.*

Econtra in concilio Toletano 3. *c. 10.*

HOc ſanctum *d* affirmat concilium, ut viduæ, quibus placuerit, teneant caſtitatem 1. Quòd ſi prius quàm profiteantur continentiam, nubere elegerint, illis nubant, quos propria voluntate voluerint habere maritos. Similis conditio & de virginibus habeatur: nec extra voluntatem parentum, vel ſuam cogantur maritos accipere. Si quis verò propoſitum caſtitatis viduæ, vel virginis impedierit, à ſancta communione, & à liminibus eccleſiæ habeatur extraneus.

1 ¶ Caſtitatem] *In antiquioribus conciliorum editionibus, & duobus codicibus Vaticanis reliqua habent ut apud Gratianum: ſed poſt verbum iſtud, adduntur hæc,* & nulla vidua, ad nuptias iterandas vi venire cogatur. Quòd ſi, &c. *In recentioribus verò editionibus, & apud cæteros collectores variat aliquantulum ſtructura verborum, ſed eadem eſt ſententia.*

Præmiſſis auctoritatibus evidenter aſſeritur, quòd quamvis aliqui non filiorum procreandorum, ſed incontinentiæ cauſa conveniant, tamen conjuges appellantur.

QVÆSTIO III.

D*E tertia verò quæſtione Pelagius definit, ſcribens Petentio defenſori.*

C. I. ¶ *Arbitrium liberi avi, non originarii patris, puellam in nuptiis ſequi oportet.*

PAtrem *e* puellæ, eccleſiæ noſtræ famulum, avum verò ejus liberis ortum conſtat eſſe natalibus: & ideò avi magis electionem conjunctione neptis, quàm patris ejus, cujus nullo modo liberum poteſt eſſe arbitrium, decernimus attendi.

Quia ergo electione avi, huic iſta nupſiſſe probatur, conſtat legitimè ſibi copulatum.

QVÆSTIO IV.

Q*Vod autem ex ancilla propter uxoris ſterilitatem filios quærere alicui liceat, exemplo probatur Abrahæ,* f *qui propter ſterilitatem uxoris ſuæ Saræ ingreſſus eſt ad Agar Ægyptiam, ut ex ea filios acciperet. Item Iacob* g *cùm ex Rachele filios habere non poſſet, ex ancilla ejus filios ſibi ſuſcitavit: nec ſolùm propter ſterilitatem, verumetiam propter fœcunditatem ceſſantem legitur intraſſe ad ancillam Liæ, & ex ea genuiſſe filios. Ex quibus omnibus colligitur, propter ſterilitatem uxoris ſive ex ancilla, ſive ex quælibet alia licitè filios quæri: alioquin adulterii macula Abraham & Iacob notabuntur. Sed ſicut poſt mortem Saræ* h *Abraham Ceturam duxit uxorem, ne ſecundùm Auguſtinum Chriſtiani* 1 *putarent eſſe peccatum poſt mortem uxoris aliam ducere, ſic videtur*

a *al. æquales.*] *orig.* b *Gal. 4.* c *Gen. 21.* d *al. nupta.* e *Sup. 3. q. 5. c. 1.* f *al. ſpectat.* g *Hermione in Andromacha Euripidis. Poly. l. 6. tit. 4.*

a *Gloſſ. ord. ad c. 30. Num.* b *1. Cor. 7.* c *al. nuptum.* d *Bur. l. 8. c. 44. Ivo p. 7. c. 67. & p. 8. c. 18. & 19.* e *Ivo part. 8. c. 27.* f *Gen. 16.* g *Gen. 30.* h *Gen. 25. ſ. ſic c.*